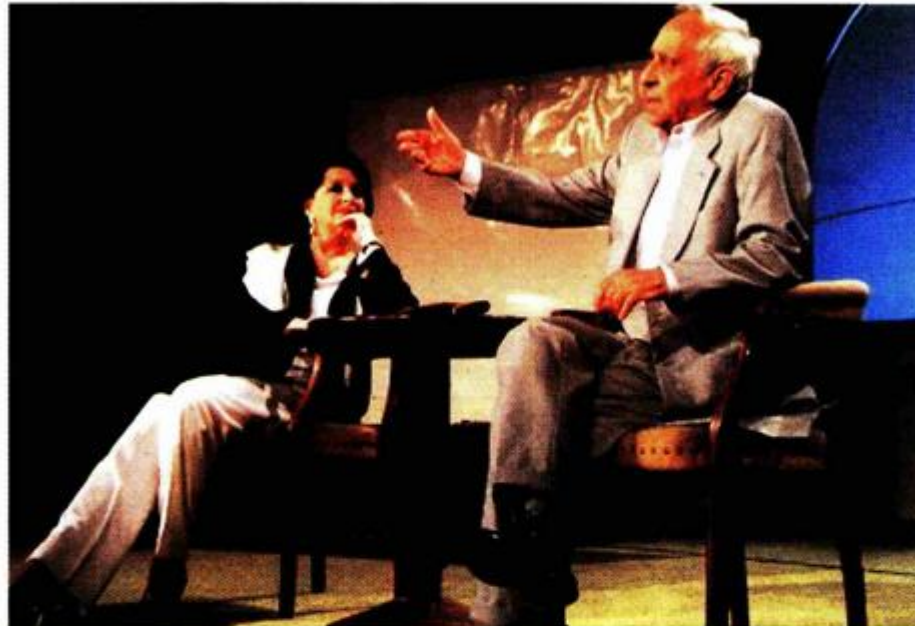

Kraj godine uobičajeno je vrijeme za rezimiranje učinjenog – prisjetimo se najvažnijih kulturnih zbivanja

Kulturna predstava »Stilske vježbe« uvrštena u Guinnessovu knjigu rekorda

Siječanj

Prvi satelitski prijenos izravno iz Metropolitan opere u dvoranu »Lisinski«: Puccinijeva opera »Lastavica«. Šezdeseta obljetnica Gradske knjižnice Zadar. Riječka izložba »Carmelo Zotti i njegova klasa« otvorena i u Veneciji. Zagrebački solisti svečanim koncertom obilježili 55. obljetnicu postojanja. Održan 25. festival nezavisnog filma Sundance. 200. obljetnica smrti Josepha Haydna. 60. godišnjica osnivanja prvog profesionalnog ansambla INK-a. Kulturna hrvatska predstava »Stilske vježbe« uvrštena u Guinnessovu knjigu rekorda kao najstarija predstava s nepromijenjenim glumačkim sastavom. 200. godišnjica rođenja Edgara Allana Poea i Charlesa Darwina. U Rijeci postavljena izložba »El Che – svjedočanstva iz arhiva obitelji Guevara«. Obilježena 10. godišnjica smrti akademika Branka Fučića. U Beču otvorena izložba »Ars Croatiae« – najveća inozemna zbirka hrvatske suvremene umjetnosti.

Veljača

Međunarodni filmski festival u Berlinu – 59. put. U Parizu otvorena izložba »Europski porculan iz zbirke Marton«. U Umjetničkom paviljonu »Juraj Šporer« u Opatiji otvorena izložba radova Andrije Maurovića. U riječkom Malom salonu otvorena retrospektivna izložba »Zagrebačka škola crtanog filma«. Obilježena 110. obljetnica rođenja Lovre pl. Matačića. Održana 81. dodjela Oscara – najbolji film »Milijunaš s ulice«. Četrdeset godina »Letećeg cirkusa Montyja Pythona«. Peti međunarodni festival dokumentarnog filma »Zagrebdox«. Devedeseta obljetnica Zagrebačkog kvarteta. Izložba »Sav taj crtež« u riječkom MMSU-u.

Ožujak

Održani dani Ivice Bednjanca. Drugi »Gumbekovi dani«. Obilježena 15. obljetnica smrti Charlesa Bukowskog. Nadežda Cačinović nova predsjednica hrvatskog PEN-a. Lidiya Nikočević ravnateljica Etnografskog muzeja Istre. U Dubrovniku otvoren Prirodoslovni muzej. Usvojena Istarska kulturna strategija. Kazalište »Kerempuh« obilježilo 45 godina postojanja. Ellen Stewart gostovala u ZKM-u. Četrnaesto Vukovarsko lutkarsko proljeće.

Travanj

Kazalište »JAK« iz Malog Lošinja obilježilo 30. obljetnicu. Rusi i Ukrajinci obilježili 200. godišnjicu Gogoljeva rođenja. U dubrovačkoj Umjetničkoj galeriji otvorena retrospektiva Josipa Račića. U Rijeku došao oskarovac Jiri Menzel. 129. rođendan Ivana Matetića Ronjgova. U Splitu održani 19. Marulićevi dani – »Kaubojsima« Teatra Exit tri »Marula«.

Svibanj

Održan 16. međunarodni festival malih scena u Rijeci – nagrada za najbolju predstavu »Bakhama« i »Turbofolku« Olivera Frlića. U Zagrebu i Rijeci održan 29. tjedan suvremenog plesa. 62. međunarodni filmski festival u Cannesu – najbolji film »Bijela vrpca« Michaela Haneke. Slavna Balokovićeva violina ponovno u Hrvatskoj. U Rijeci održan 18. Jazz Time. 16. festival glumca. Otvorena obnovljena Galerija umjetnina u Splitu. U Beču otvorena izložba suvremenog hrvatskog kiparstva. U Splitu otvo-

rena izložba grafika Marca Chagalla.

Lipanj

Pedeset i treći Bijenale u Veneciji – najbolji američki paviljon i Tobias Rehberger; Hrvatsku predstavljali Nikola Koydl, Zoltan Novak i Matko Vekić. Drugi Riječki sajam knjiga i festival časopisa »KICMA«. U Zagrebu održan 19. Animafest – Grand prix »Valceru s Bashrom«. 33. Dani satire – najbolji ZKM-ov »Zagrebački pentagram«. Suvremeno hrvatsko kiparstvo u Berlinu. Treći Festival židovskog filma u Zagrebu. U Rovinju održani »Photodaysi«. Održan 5. Trijenale hrvatske grafike. U Zagrebu održana velika kazališna konferencija – 15. PSI. 23. Eurokaz u znaku odnosa teatra i smrti. U Zagrebu počelo s radom jedino dokukino u Hrvatskoj. Lansiran novi pjesnički festival »Stih u regiji«. U Ateni otvoren impozantni Muzej Akropole. Dodijeljene nagrade »Vladimir Nazor«. Berislav Šipuš novi umjetnički ravnatelj Osorskih glazbenih večeri. Peti Libertas film festival u Dubrovniku.

Srpanj

Pedeset i peto Splitsko ljeto – »Judita« Nenadu Srdeliću i »Don Carlosu«. Deseti Festival plesa i neverbalnog kazališta u Svetvinčentu. Održan 56. festival igranog filma u Puli – Velika »Zlatna arena« filmu »Metastaze«. Održane 6. riječke ljetne noći – nagrada Novog lista predstavi »Škrtac« u brodogradilištu »3. maj«. 70. rođendan književnika Paje Kanižaja. Završilo 9. osječko ljeto kulture. U Zadru nastupio slavni tenor Jose Carreras, a u Rijeci glasoviti trubač Arturo Sandoval. Na festivalu »Zlatni lav« u Umagu najbolja predstava »Crnac« HNK Ivana pl. Zajca; nagrada publike predstavi »Amy's View« Talijanske drame. Riječki arhitekti Saša Randić i Idis Turato u međunarodnom časopisu »Ga Document«.

Skandali

Vijest da riječki MMSU želi otkupiti retrospektivnu izložbu Mirka Ilića uzbudila riječku likovnu scenu. Voditelju tribine Društva hrvatskih književnika, Hrvoju Kovačeviću, otkazana suradnja. Nezadovoljni tretmanom hrvatskog filma redatelj i producenti krenuli u borbu s Hrvatskom televizijom. Nepravomoćna presuda Županijskog suda u Zagrebu za malverzacije u Zagrebačkom kazalištu mladih – Leu Katunariću dvije, Ozrenu Prohiću godina i pol zatvora. Sukob oko biblioteke »Stoljeća hrvatske književnosti« – predsjedništvo Matice hrvatske razriješilo s dužnosti glavnog urednika biblioteke Dubravka Jelčića. Smijenjen glavni urednik »Vijenca« Andrija Tunjić – novi urednik Luka Šeput. Financijski problemi 15. jubilarnog Sajma knjige u Istri – sajam ostao bez glavnog sponzora, ali ipak održan. Izdavačka kuća »Disput« optužila Upravni odbor »Kiklopa« za netransparentnost. Sukobi u Hrvatskom društvu likovnih umjetnika u Zagrebu. Financijske nevolje srušile dubrovački teatarski život. Iz Mostara stigla šokantna vijest – zatvaraju se Narodno pozorište i Hrvatsko narodno kazalište; Narodna knjižnica pred gašenjem.

MUZEJ SUVREMENE UMJETNOSTI – ŠEĆER NA KRAJU 2009.

U onoj mjeri u kojoj nam prostor to dopušta, pokušali smo se prisjetiti najvažnijih zbivanja, skandala, kao i onih koji su nas napustili

Proteklih godinu dana na stranicama kulture i »Mediterana« svakodnevno smo pratili kulturna događanja – u zemlji i inozemstvu. Kraj 2009. uobičajeno je vrijeme za rezimiranje učinjenog.

U onoj mjeri u kojoj nam prostor to dopušta, pokušali smo se prisjetiti najvažnijih zbivanja, skandala, kao i onih koji su nas napustili. Za hrvatsku kulturu jedan od događaja koji je zasigurno obilježio godinu otvorenje je nove zgrade Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu. Dok je glavni grad konačno dočekao taj trenutak, Rijeka se ni 2009. nije uspjela primaknuti realizaciji novog Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, kao ni novoj zgradi Gradske knjižnice. Pa prisjetimo se kako je to izgledalo, iz mjeseca u mjesec.

Instalacija Tobiasa Rehbergera iz Njemačke proglašena je najboljom na 53. Bijenalu u Veneciji

Kolovoz

Jedanaesti Motovunski filmski festival – nagrada »50 godina« Nedeljku Dragiću; »Propeler Motovuna« filmu »Akvarij« Andree Arnold.

U novogradskom Muzeju Lapidarium postavljena izložba »Eros Kalos« s djelima poznatih svjetskih autora. U Etnografskom muzeju Istre postavljena izložba »Valiže i deštini – Istra izvan Istre«. Deseta godišnjica Židovske kulturne scene »Bejahad«. U Dubrovi 37. mediteranski kiparski simpozij. 49. porečki annale. Maestro Pavle Dešpalj u Dubrovniku obilježio 75. rođendan. 15. Sarajevski filmski festival – »Srce Sarajeva« filmu »Obični ljudi« Vladimira Perišića. Održana 43. Grisija – prva nagrada Roberti Vilić. U Rovinju postavljena retrospektiva Marina Tartaglie. U Varaždinu 11. Spancirfest. Sedmi Liburnia filmski festival. Četrnaesti književni festival »Pontes« u Krku. Retrospektiva karikaturista Davora Štambuka u Splitu. Osmi festival »Faro(pi)s« na Hvaru. U Puli prvi festival zabranjenih i zaboravljenih filmova. Treći Vukovarski filmski festival. Jubilarne 60. dubrovačke ljetne igre – najbolja predstava »Orgija tolerancije« Jana Fabrea; »Grand Prix Orlando« Miši Martinoviću. 42. PIF u Zagrebu.

Rujan

Šezdeset i šesta venecijanska Mostra – najbolji film »Lebanon« Samuela Maoza. Deveti festival komorne glazbe »Julian Rachlin and Friends« u Dubrovniku. Dvanaesti međunarodni festival orgulja »Organum Histriae«. Objavljen posljednji svezak Hrvatske enciklopedije. U Skoplju 14. bijenale mladih Europe i Mediterana – nagraden Goran Škofić. U dubrovačkoj Umjetničkoj galeriji postavljena izložba »Američka grafika od 1960. do danas«. Izložba »Suvremeno hrvatsko kiparstvo« u Gliptoteci HAZU-a. U Splitu otvorena izložba Nam June Paika. Retrospektiva grafičkog dizajna Alfreda Pala u zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt. Goran Grgić ponovno predsjednik HDDU-a. Sedmi Festival svjetskog kazališta u Zagrebu. U Cresu 16. dani Frane Petrića. Retrospektiva Vlahe Bukovca u Den Haagu. 39. varaždinske barokne večeri. Ljiljana Gvozdenović obi-

lježila 35 godina umjetničkog rada. Hrvatska praižvedba opere »Casanova« Alfija Kabilja u riječkom HNK-u.

Listopad

Četrdeset i četvrti Zagrebački salon arhitekture – prva nagrada Andreju Uchytilu i Renati Waldgoni; obilježeno 90 godina Bauhauusa. Izložba Julija Radilovića u galeriji ULUPUH. Stota godišnjica rođenja Eugenea Inonesca. Šezdeset godina ansambla »Lado«. Njemačka književnica Herta Müller dobitnica Nobelove nagrade za književnost. Sedmi Zagrebački filmski festival. 30. zagrebački književni razgovori. Izložba »Zagreb-München« u Umjetničkom paviljonu. Obilježena 100. obljetnica rođenja skladatelja Bruna Bjelinskog. Deseti Trijenale hrvatskog kiparstva – nagrada Predragu Paviću. 61. frankfurtski sajam knjiga. 49. MESS u Sarajevu – Grand Prix predstavi »Isa-

Predstava »Turbofolk« riječkog HNK osvojila je niz zapaženih nagrada

bellina soba«. 24. Gavelline večeri u Zagrebu – najbolja predstava »Zagrebački pentagram«. Retrospektivna izložba Andrije Čičin-Saina u Muzeju grada Rijeke. 54. beogradski sajam knjiga. U Zagrebu otvoren Plesni centar. U »Klovičevim dvorima« izložba portreta Felixa Nadara. U Zagrebu nastupio legendarni Peter Stein. Otvorena nova zgrada »Mini teatra« u Ljubljani. Pijanist i skladatelj Davor Kajfeš obilježio 75. rođendan.

Studeni

Interliber 32. put. Liburnija film proslavio 50, a KRAF 40 godina postojanja. U Rijeci otvorena izložba Victora Vasarelyja – jednog od vodećih svjetskih umjetnika 20. stoljeća. U Puli postavljena retrospektiva Egidija Budicina. Održana 14. međunarodna revija lutkarskih kazališta u Rijeci. Književnik i akademik Slobodan Novak proslavio 85. rođendan. Zlatko Vitez proslavio 40. obljetnicu umjetničkog rada i najavio oproštaj od glume. Peti festival novog cirkusa u Zagrebu. Obilježen 70. rođendan Mani Gotovca. Riječki književnik Andrija Vučemić obilježio 70 godina života i 40 godina stvaranja. Održan znanstveni skup u povodu 90. godišnjice vladavine D'Annunzija Rijekom. U HAZU-u predstavljeno faksimilno izdanje vrijednog »Lezionarija Farnese«. U Pazinu otvorena »Hiža od besid – Kuća za pisce«. Glumica Helena Buljan obilježila 45 godina umjetničkog rada.

Prosinac

Zagrebačka »Mala scena« proslavila 20. godišnjicu. Obilježena 70. obljetnica rođenja Igora Zidića. Petnaesti Sa(n)jam knjige u Istri. U zagrebačkom Muzeju za umjetnost i obrt otvorena velika izložba grafika »Od Klovića i Rembrandta do Warhola i Picelja«. Osmi festival filma o ljudskim pravima u Zagrebu. U riječkom MMSU-u otvoren 3. bijenale kvadrilaterale. U Berlinu izložba u povodu 100. godišnjice futurizma. Retrospektiva Joze Kljakovića u »Klovičevim dvorima«. Otvorena nova zgrada Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu.

Obilježeni 85. rođendan Slobodana Novaka i 70. rođendan Igora Mandića te 90. godišnjica rođenja Jure Kaštelana. Stota godišnjica galerije »Ulrich«. Dvadeset godina kazališne skupine »Montažstroj«.

Pripremila Kim CUCULIĆ

Umrli

Filmaš **Mato Kukuljica** (68); slikar i keramičar **Ivan Švertasek** (87); osnivačica i članica »Kugla glumišta« **Dunja Koproščec** (55); kipar **Dušan Džamonja** (81); norveški filozof **Arne Naess** (97); jezikoslovac **Ivo Škarif** (76); operni pjevač **Ferdinand Radovan** (71); redatelj **Borislav Popović** (79); slikar **Dalibor Parać** (88); glumica **Gita Serman-Kopljar** (79); akademik **Nikica Kolumbić** (79); češki pjesnik **Jan Vladislav** (86); riječki umjetnik **Ivan Kinkela** (78); redatelj **Bogdan Jerković** (85); glumac **Zoran Pokupeć** (61); scenarist **Tullio Pinelli** (100); redatelj **Peter Bacso** (82); grafički dizajner **Miljenko Licul** (63); skladatelj **Maurice Jarre** (84), filmski kritičar **Ranko Munitić** (66); novinar i publicist **Srećko Lipovčan** (67); književnik **Ante Dabo** (84); lutkar **Velimir Chytil** (84); pisac **J.G. Ballard** (78); književnica **Tatjana Arambašin Slišćević** (87); filmski i televizijski redatelj **Daniel Marušić** (78); ruski glumac **Oleg Jankovskij** (65); akademski kipar **Vinko Fabris** (76); riječki publicist **Kazimir Urem** (82); filmski redatelj **Zvonimir Berković** (81); akademski kipar **Mirko Ostoja** (88); skladatelj **Ivan Stamać** (74); književnik **Čedo Prica** (78); akademik **Dalibor Brozović** (82); slikarica **Olja Ivanjicki** (78); glumac **Daniilo Maričić** (82); koreografkinja **Pina Bausch** (68); glumac **Vladimir Puhalo** (62); poljski filozof i pisac **Leszek Kolakowski** (82); pisac **Frank McCourt** (78); glazbeni kritičar **Darko Glavan** (58); povjesničar umjetnosti **Josip Stošić** (74); slikar **Ivan Milat** (87); koreograf **Merce Cunningham** (90); redatelj i producent **John Hughes** (59); skladatelj **Fedor Kopsa** (96); grafičar i slikar **Vergilije Nevjestić** (73); ruski pisac **Sergej V. Mihalkov** (97); glumac **Emil Glad** (81); glumac **Vanja Drach** (77); književnica **Nada Iveljić** (79); riječki lutkar **Josip Pichler** (79); **Lovro Lisičić**, direktor »Vatroslava Lisinskog« (67); glazbenik **Antun Pavić** (70); glumac **Niko Kovač** (63); filozof i sociolog **Vjekoslav Mikecin** (80); bariton **Marino Sfiligoi** (88); povjesničar umjetnosti **Božidar Gagro** (71); glumac **Ilija Zovko** (68); snimatelj i redatelj **Vedran Šamanović** (41); scenograf **Dušan Jeričević** (87); srpski pisac **Milorad Pavić** (81); dirigent **Vjekoslav Sutej** (58); pjesnikinja **Tea Benčić Rimay** (54); gitarist i književnik **Aleksandar Bubanović** (86), dirigent **Oskar Danon** (97).